

Juan Joxe Zabaleta Saizar
Lezo, Gipuzkoa (1923)

Aurkibidea

Biografia

Juan Joxe Lezoko Sagasti baserrian jaio zen 1923ko maiatzaren 6an. Lehenengo, herriko eskolan ibili zen maisu batekin. Gero, Mirenen euskal eskolan aritu zen ikasten. 13 urte zituela, aita galdu zuen; handik bost urtera, berriz, ama hil zen. Ordutik, arreba eta biak bizi izan ziren baserrian. Larachera (Afrika) bidali zuten soldadu. Soldadutzatik bueltatu eta baserria saldu zuten. 29 urterekin, Croma lantegian hasi zen lanean. Gero, Meipin aritu zen. Pekin lantegitik hartu zuen erretiroa.

Zintak

LEZ-056

- **Proiektua:** Lezoko hizkeraren grabaketak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirretxe Mitxelena, Joxe Luix - Esnaola Arbiza, Imanol
- **Data:** 1998-08-12
- **Iraupena:** 38 min
- **Euskarria:** CD

- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Umetako jolasak

- **Erref:** LEZ-056/002
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:00:40. **Bukatu:** 00:01:32
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Ume denborako jolasak: marro-marroka, korrika, elkar harrapatzen, "ailuzian"... Ez zuten jostailurik izaten. Erregeek ekarritako oparia: pistoiak lehertzen zituen latorrizko eskopeta.

2. Mirenen eskolan ibilia

- **Erref:** LEZ-056/003
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:01:32. **Bukatu:** 00:02:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

Jaietan, baserrietako umeak Une baserri inguruan elkartzen ziren. Mirenen eskolan ibili zen Juan Joxe: eskolak euskaraz izaten ziren. Lehenagotik, ordea, herriko eskolan ibili zen maisu batekin.

3. Larachen (Afrika) soldadu

- **Erref:** LEZ-056/004
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:02:34. **Bukatu:** 00:04:12
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

Laburpena:

Soldadutzako azalpenak. Gerra bukatu ondoren, Larachera (Afrika) bidali zuten soldadu. Gaizki moldatzen zen gaztelaniaz hitz egiten behar zuenean. Euskaldunei "hay que hablar cristiano" esaten zien.

4. 18 urterekin, arrebarekin bakarrik gelditu baserrian

- **Erref:** LEZ-056/005
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:04:12. **Bukatu:** 00:05:47
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Gerra hasi zenean, Juan Joxek 13 urte zituen, eta aita urte hartan hil zitzaion. Ama, berriz, 18 urte zituela hil zen. Arrebarekin bizi izan zen baserrian. Zortzi behi zituzten, eta behi-esnea kalean saltzen zuten. Jatekoari zegokionez, zegoena jan behar izaten zen: sardina zaharrak, bakailao errea, txokolate ogia... Txekorrak ere hazten zituzten. Baserriko lanetarako behiak erabiltzen zituzten.

5. Pitarra eta sagardo

- **Erref:** LEZ-056/006
- **Iraupena:** 0:00:24. **Hasi:** 00:05:47. **Bukatu:** 00:06:11
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Etxerako pitarra eta sagardo pixka bat egiten zuten. Ez zuten sagardorik saltzen. Urruloko dolarera joaten ziren etxeko sagarrekin sagardoa egitera.

6. Lezoko jaiak

- **Erref:** LEZ-056/008
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:06:14. **Bukatu:** 00:07:18
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Zezenak

Laburpena:

Garai bateko Lezoko jaiak: Santakrutzetan eta Pentekosteetan. Santakrutzetan zezenak: plaza itxian eta sokamuturra.

7. Asteazken zehar kalera ez

- **Erref:** LEZ-056/009
- **Iraupena:** 0:00:23. **Hasi:** 00:07:18. **Bukatu:** 00:07:41
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Jaietan, 06:00etako mezara joaten ziren. Ez ziren meza nagusira joaten, baserrian eginkizunak izaten zituztelako. Asteazken ez ziren kalera joaten.

8. "Caseros burros"

- **Erref:** LEZ-056/011
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:07:46. **Bukatu:** 00:08:49
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Eskola nazionaleko maisuei buruz hitz egiten du. Eskolak gaztelaniaz izaten ziren. Euskaraz eginez gero, "caseros burros" esaten zien. Baserritarrei burla egiten zien.

9. Lezoko sagardotegiak

- **Erref:** LEZ-056/013
- **Iraupena:** 0:00:38. **Hasi:** 00:10:26. **Bukatu:** 00:11:04
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Herriko hainbat sagardotegi aipatzen ditu. Sagardotegira joateko ohitura handia zegoen lehen. Juan Joxe ez zen sagardotegi giroan ibiltzen.

10. Lesakara, irin bila

- **Erref:** LEZ-056/018
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:14:31. **Bukatu:** 00:16:05
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gose denborako kontuak. Artoa entregatu beharra. Lezotik astoarekin joaten ziren Lesakara, errotara, irin bila. Bidean, karabineroak egoten ziren. Lezon ez zegoen errotarik. Oiartzungo hiru-lau errota aipatzen ditu.

11. Erreketeak ama eta hiru seme hil

- **Erref:** LEZ-056/019
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:16:05. **Bukatu:** 00:16:45
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Gerrako gertaera. Erreketeak Lezon sartu zirenean, ama eta hiru seme hil zituzten "Txaratxola" baserrian.

12. Soldadutzatik lantegira

- **Erref:** LEZ-056/020
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:16:45. **Bukatu:** 00:18:11
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

1944tik 1946ra soldadu ibili zen. Soldadutzatik bueltatu eta baserria saldu zuten. 29 urterekin, Croma lantegian hasi zen lanean. Gero, Meipin aritu zen. Pekin lantegitik hartu zuen erretiroa. Lantegi bakoitzean zer lanetan aritu zen azaltzen du.

13. Baserritarrek ere lantegira

- **Erref:** LEZ-056/023
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:19:32. **Bukatu:** 00:20:53
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Lezoko baserritar gehienak baserrian eta lantegian aritu ohi ziren lanean. Baserritar askok egiten zuen lan paper-lantegian eta "alcoholera"n.

14. Gaztetako bilerak eta dantzaldiak

- **Erref:** LEZ-056/029
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:24:44. **Bukatu:** 00:26:01
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Gaztetako ibilerak. Irungo bilerak eta dantzaldiak nolakoak izaten ziren kontatzen du. Neskatan egitea. Etxera oinez bueltatu beharra.

15. Lanera, bizikletaz

- **Erref:** LEZ-056/030
- **Iraupena:** 0:00:26. **Hasi:** 00:26:01. **Bukatu:** 00:26:27
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:

Ezkon ondorengo bizimoduari buruz hitz egiten du. Bizikletaz joaten zen lanera.

16. Bertsozaletasuna Lezon

- **Erref:** LEZ-056/033
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:28:42. **Bukatu:** 00:30:08
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Irunera oinez joaten ziren bertsoak entzutera. Uztapide, Zepai, Basarri, Telletxea, Xenpelar... bertsolariak aipatzen ditu. Lezoko plazan balkoitik balkoira bertsotan aritzen ziren.

17. Bertsopaperak

- **Erref:** LEZ-056/035
- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 00:30:24. **Bukatu:** 00:31:01
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Lezora kanpoko gizon bat joaten zen bertsopaperak saltzera. Jaietan erosten zituzten bertsopaperak.

18. Eskaleak eta untxiaren lapurreta

- **Erref:** LEZ-056/036
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:31:01. **Bukatu:** 00:32:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:

Lehen baserrietan eskean jende asko ibiltzen zen. Untxia lapurtu ziotenekoa kontatzen du.

19. Auzotarren arteko sesioak

- **Erref:** LEZ-056/038
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:32:49. **Bukatu:** 00:33:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Herriko giroa. Bi bizitzako baserrietan sortzen ziren sesioak. Auzotarren arteko tira-birak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-04-23

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com